

Postbus 1037
2302 BA LEIDEN
info@docp.nl
www.docp.nl
facebook.com/docp
KvK 54872839
NL12TRIO0254734529

Aan: Shared Service Center ONS
t.a.v. de heer A. Medema
Luttenbergstraat 2
8012 EE Zwolle
a.medema@ssc-ons.nl
inkoop@ssc-ons.nl

CC: Portefuillehouder OV Gedeputeerde Staten provincie Overijssel, dhr. E. Boerman
(e.boerman@overijssel.nl)
Portefuillehouder OV Gedeputeerde Staten provincie Gelderland,
dhr. J. van der Meer (j.van.der.meer@gelderland.nl)
Portefuillehouder OV Gedeputeerde Staten provincie Flevoland, dhr. J. de Reus
(SecretariaatDeReus@flevoland.nl)

Amsterdam, 14 maart 2022

Betreft: Concessie OV IJssel-Vecht

Geachte heer Medema,

Momenteel bent u als "lead buyer" bezig met het beoordelen van de inschrijvingen voor de concessie busvervoer IJssel-Vecht.

Wij schrijven u om u te wijzen op de juridische bezwaren tegen één van de inschrijvers, te weten EBS. Verlening van de concessie aan dit bedrijf zou in strijd zijn met:

- Artikel 2.87 lid 1 sub c van de Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012)
- Artikel 57 lid 4 sub c van de EU-richtlijn 2014/24 inzake overheidsopdrachten (EU-Richtlijn 2014/24)
- De internationale plicht onrechtmatige situaties niet te erkennen of te ondersteunen
- Het Nationaal Actieplan bedrijfsleven en mensenrechten
- De OESO-richtlijnen
- De UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs)

De juridische grondslagen hierboven genoemd zijn in detail uitgewerkt in de EBS/Egged Legal Memo van het European Legal Support Center, bijgevoegd als bijlage. Dit memorandum dateert uit maart 2020, maar de juridische grondslag is niet veranderd.

EBS

EBS (Egged Bus Systems) is in 2010 opgericht door de Israëlische moedermaatschappij Egged om te kunnen meedingen naar Europese OV-concessies. Het moederbedrijf onderhoudt een netwerk van busdiensten dat de illegale Israëlische kolonies ('nederzettingen' en 'buitenposten') op de bezette Westelijke Jordaanoever onderling en met Israël verbindt. Het bedrijf opereert in essentie onder bescherming van het Israëlische bezettingsleger.¹

Hoewel EBS uitsluitend opereert op de Europese markt, blijft er toch een duidelijke relatie met Egged bestaan, waarbij bijvoorbeeld winst van één deel van het bedrijf kan vloeien naar een ander. Egged is de enige aandeelhouder van EBS.² De EBS poot versterkt het bedrijf als geheel. Dit bleek concreet op een moment dat EBS in Waterland opeens tegen een faillissement aanzat en het Israëlische moederbedrijf bij moest springen met 30 miljoen euro.³ Dit betekent dat Amsterdam Waterland ruim een jaar gedraaid heeft op financiering door de moedermaatschappij Egged. De concessie Amsterdam Waterland is dus deels in stand gehouden met inkomsten die Egged heeft ontleend aan exploitatie van lijnen in bezet Palestijns gebied.

De bedrijfsactiviteiten van de Egged Groep in de illegale Israëlische nederzettingen zijn in strijd met het internationaal recht en komen neer op een "ernstige fout in de uitoefening van het beroep", een grond voor uitsluiting van een openbare aanbesteding volgens de EU-richtlijn 2014/24 inzake overheidsopdrachten (EU-Richtlijn 2014/24) en de Nederlandse Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012).

In een dubbelrol van facilitator en profiteur is Egged een essentiële schakel in de voortgaande illegale Israëlische kolonisering van Palestijns gebied. Human Rights Watch⁴ en Amnesty International⁵ concludeerden dat die kolonisering op de Westelijke Jordaanoever een systeem van apartheid heeft doen ontstaan en gepaard gaat met grootschalige diefstal

¹ <https://www.whoprofits.org/company/egged-israel-transport-cooperative-society/>

² <https://www.egged.co.il/Section-19335,1487-About-Egged-Europe.aspx>

³ <https://www.ovmagazine.nl/nieuws/israelis-stopten-30-miljoen-in-waterland>

⁴

<https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-a-partheid-and-persecution>

⁵ <https://www.amnesty.nl/actueel/israel-voert-apartheidspolitiek-tegen-palestijnen>

van land en andere grondstoffen, de systematische onderdrukking van circa drie miljoen Palestijnen en de schending van Palestijnse (mensen)rechten.

Uitsluiting van EBS volgens nationaal en internationaal recht

EBS, als onderdeel van de Egged Groep, zou volgens artikel 2.87 lid 1 sub c van de Aw 2012 en volgens artikel 57 lid 4 sub c van de EU-Richtlijn 2014/24 moeten worden uitgesloten van de lopende aanbesteding voor de concessie busvervoer in de IJssel-Vechtstreek. Het bedrijf heeft namelijk "ernstige beroepsfouten" gemaakt op grond van de hulp bij het in stand houden en faciliteren van de illegale Israëlische nederzettingenonderneming, hetgeen ernstige zorgen baart over de integriteit van het bedrijf.

In de bijgevoegde legal memo worden de essentiële criteria voor een correcte toepassing van de Aw 2012 met betrekking tot deze aanbesteding uiteengezet. Het is belangrijk te benadrukken dat het Hof van Justitie van de Europese Unie in 2012 de term 'beroepsfouten' breed heeft uitgelegd, en deze niet heeft gelimiteerd tot schendingen van ethische beroepsstandaarden in strikte zin.

De kolonisering is door alle relevante organen van de Verenigde Naties veelvuldig veroordeeld als een grove schending van het internationaal recht, in het bijzonder van de Vierde Conventie van Genève. In 2004 bevestigde het hoogste juridische orgaan van de VN, het Internationaal Gerechtshof, het illegale karakter van de nederzettingen en buitenposten en het daaraan gerelateerde regime. In het Statuut van Rome, het fundament onder het

Internationaal Strafhof, wordt de kolonisering van bezet gebied gedefinieerd als een oorlogsmisdad. ⁶ Mede om deze reden heeft Strafhof op 3 maart 2021 een onderzoek naar oorlogsmisdaden in de Palestijnse Gebieden geopend. ⁷

In haar oordeel van 2004 heeft het Internationaal Gerechtshof ook bevestigd dat staten de internationale plicht hebben om schendingen van het oorlogsrecht door Israël niet te erkennen en niet te ondersteunen. Deze plicht vloeit, als onderdeel van de Nederlandse staat, ook door naar lokale overheden.

Op 22 maart 2016 riep de VN-Mensenrechtenraad in een resolutie de internationale gemeenschap expliciet op te helpen voorkomen dat bedrijven bijdragen aan de schending van de rechten van de Palestijnse bevolking en ze verzocht ze de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN een database samen te stellen van bedrijven die betrokken zijn bij de kolonisering van Palestina. In februari 2020 werd bekend dat Egged op die 'zwarte lijst'

⁶

https://www.icc-cpi.int/nr/rdonlyres/ea9aeff7-5752-4f84-be94-0a655eb30e16/0/rome_statute_english.pdf

⁷ <https://www.icc-cpi.int/palestine?ln=en>

voorkomt.⁸ Ook Human Rights Watch en Amnesty International wezen op de juridische plicht van internationale overheden en bedrijven om geen samenwerking aan te gaan met bedrijven die bijdragen aan schendingen van Palestijnse rechten.

Beleid op het gebied van mensenrechten

Het Nederlandse mensenrechtenbeleid biedt overheden en bedrijven geen enkele ruimte om met bedrijven als EBS in zee te gaan. Samenwerking is in strijd met de OESO-richtlijnen⁹ en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights¹⁰, die integraal onderdeel vormen van dat beleid, en het door de overheid zelf opgestelde Nationaal Actieplan Bedrijfsleven en Mensenrechten¹¹ dat momenteel bovendien wordt aangescherpt.

Het centrale principe van de gedragscodes is dat bedrijven en overheden afstand bewaren tot bedrijven die direct of indirect betrokken zijn bij rechtenschendingen. EBS is hiervan een schoolvoorbeeld.¹² Wie toch met een ‘besmet’ bedrijf in zee gaat, raakt op grond van de zogeheten ketenaansprakelijkheid zélf betrokken bij die schendingen. De Nederlandse overheid kent zich blijkens het *Nationaal Actieplan* een voorbeeldrol toe in het voorkomen van zulke situaties.

Conclusie

Door deze concessie aan EBS te gunnen zouden de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland reizigers die op het openbaar vervoer zijn aangewezen dwingen aan boord te gaan bij een bedrijf dat betrokken is bij illegale activiteiten, mensenrechtenschendingen en mogelijke oorlogsmisdaden in bezet Palestina. Reizigers beseffen veelal niet dat hun euro’s indirect ten goede kunnen komen aan mensenrechtenschendingen. Dat zou ook niet hoeven:

⁸ https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2020/02/A.HRC_.43.71-1.pdf

⁹ <https://www.oesorichtlijnen.nl/oeso-richtlijnen/m/mensenrechten>

¹⁰

<https://www.business-humanrights.org/en/big-issues/un-guiding-principles-on-business-human-rights/>

¹¹

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationaal-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen-imvo/nationaal-actieplan-bedrijfsleven-en-mensenrechten>

¹² <https://www.business-humanrights.org/en/companies/egged-cooperative/>

het publiek moet erop kunnen vertrouwen dat het mensenrechtenbeleid bij de overheid in veilige handen is.

Op grond van het bovenstaande doen wij een klemmend beroep op u als lead buyer en de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland om de concessie IJssel Vecht niet aan EBS te gunnen en de onderneming uit te sluiten van aanbestedingen, tot het bedrijf zijn leven aantoonbaar heeft gebeterd of dochterbedrijf EBS de banden met moeder Egged volledig heeft verbroken.

Met vriendelijke groeten,